

**Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
Кафедра загальної і соціальної психології та психотерапії,
Кафедра політичної психології та соціально-правових технологій
Інститут психології імені Г. С. Костюка
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Кафедра психології
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Кафедра загальної та практичної психології
Білоруський державний університет
Факультет філософії і соціальних наук
Кафедра загальної і клінічної психології**

МАТЕРІАЛИ

IV НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ

МЕТОДИ І ТЕХНОЛОГІЇ ЗАГАЛЬНОЇ І СОЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОТЕРАПІЇ В УМОВАХ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

21 травня 2020 року

Київ – 2020

УДК: 159. 316.6:615.851

М 54

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради факультету психології Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (протокол № 10 від 5 травня 2020 р.).

Методи і технології загальної і соціальної психології та психотерапії в умовах сучасного суспільства/Матеріали IV науково-практичної конференції з міжнародною участю (21 травня 2020 року, м. Київ). [За ред. д.п.н., проф.С. О. Ставицької, к.п.н., доц. Д.Д. Отич, к.п.н., доц. А. Ф. Федоренко]. – Київ: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2020. – 232 с.

Збірник містить матеріали IV науково-практичної конференції з міжнародною участю «Методи і технології загальної і соціальної психології та психотерапії в умовах сучасного суспільства», що висвітлюють результати психологічних досліджень проблем розвитку особистості в глобалізованому світі, в умовах суспільних криз й питань загальної і соціальної психології та психотерапії в контексті надання психологічної допомоги.

За достовірність викладених фактів відповідальність несе автор

© Колектив авторів, 2020

© НПУ імені М.П.Драгоманова, 2020

Отич Дарія Дмитрівна
кандидат психологічних наук, доцент кафедри
загальної і соціальної психології та психотерапії
факультету психології НПУ імені М.П. Драгоманова
(м. Київ)

Назарова Іванна Володимирівна,
магістр II курсу, спеціальності «Психологія»
факультету психології НПУ імені М.П. Драгоманова
(м. Київ)

ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ САМОРЕГУЛЯЦІЇ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ

Проблема саморегуляції для психологічної науки є відносно новою. Вона безпосередньо пов'язана зі становленням суб'єктності як особливої якості особистості. Водночас, здатність до саморегуляції студента-психолога сприяє засвоєнню ним необхідних компетентностей під час навчання у ЗВО та забезпечує ефективну професійну діяльність у майбутньому.

Саморегуляція охоплює інтеграційні психічні явища і процеси, що забезпечують самоорганізацію різних видів психічної активності людини, цілісність її індивідуальності і особистості. Основними механізмами процесу саморегуляції є рівень домагань, ціннісні орієнтації, локус контролю, мотивація схвалення, потреби у досягненні успіху та рефлексія.

Метою нашого дослідження було виявити психологічні особливості саморегуляції майбутніх психологів.

Дослідження проводилося на базі факультету психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Вибірку склали 60 студентів віком 19-25 років, серед яких 33 дівчини та 27 хлопців.

Використовувались такі психодіагностичні методики: опитувальник «Стиль саморегуляції поведінки» (В.І. Моросанової), методика «Локус контролю» (Дж. Роттера), методика «Дослідження рівня домагань» (В.К. Гербачевського), методика «Потреба в досягненні» (М.Ю. Орлова). Для обробки даних застосовувались методи комп'ютерної обробки

експериментальних даних (програма SPSS 17).

Аналіз результатів дослідження стилів саморегуляції виявив, що чверть (25 %) студентів мають низький рівень розвитку усвідомленого планування діяльності, що заважає успішному досягненню ними поставленої мети. Також 25 % майбутніх психологів не адекватно оцінюють отримані результати, не вміють виявляти причини негараздів та аналізувати власні дії, які до цього призвели. 40 % досліджуваних мають чітко визначені критерії оцінки результату, а тому адекватно оцінюють його досягнення або ні та власну роль у цьому.

Водночас, значна кількість опитаних (55 % – середній рівень, 40 % – високий) схильні до обмірковування власних дій, їх детального пропрацювання. Вони дотримуються наміченого шляху задля досягнення мети, однак можуть вносити корективи відповідно до зміни обставин.

80 % студентів мають середній рівень розвитку самостійності поведінки, а 65 % – її гнучкості. Таким чином більшість студентів здатні регулювати власні дії відповідно до власного розуміння, а також можуть перебудовувати систему саморегуляції відповідно до нових життєвих обставин.

Вивчення рівня розвитку саморегуляції виявило, що 30 % досліджуваних мають високо розвинену саморегуляцію, а 55 % – середній рівень її розвитку. Таким чином, майбутні психологи зазвичай вміють свідомо, гнучко й адекватно реагувати на зміни умов, стримувати власні потяги, коригувати психологічні властивості задля досягнення поставлених цілей. Однак, 15 % опитаним студентам притаманний низький рівень розвитку саморегуляції, що заважає їм успішно й динамічно реагувати на вимоги ситуації, яка змінюється.

Дослідження локусу контролю майбутніх психологів виявило, що 61,67 % мають інтернальний локус контролю, а отже схильні вважати себе відповідальними за події їхнього життя. Водночас у 38,33 % досліджуваних виявлено екстернальний локус контролю. Такі студенти більше

зосереджуються на зовнішніх чинниках подій, вважаючи, що життєві ситуації більше залежать від останніх, ніж від волі та дій самого суб'єкта.

Вивчення рівня домагань майбутніх психологів дозволило дійти висновків, що домінуючими мотивами діяльності, які дозволяють їм керувати собою є пізнавальні (високий рівень розвитку у 75 % опитаних), конкуренції (високий рівень розвитку у 50 %) та самоповаги (високий рівень розвитку у 45 %). Виявлено, що результати діяльності для студентів не є дуже значимими – не виявлено жодного опитуваного з високим рівнем його розвитку (0%), а у половини (50 %) – низький рівень.

Жоден опитуваний не має високого рівня розвитку вміння детально уявляти поставлену мету та шлях її досягнення, а також оцінювати результати власних зусиль. Такі студенти потребують додаткової уваги викладачів, оскільки без розвинених цих вмінь успішна професійна діяльність не можлива.

Проведене емпіричне дослідження психологічних особливостей саморегуляції студентів-психологів виявило, що переважна більшість з них вміють самостійно керувати власною поведінкою, планувати дії та передбачати їх наслідки, а також усвідомлювати і нести за них відповідальність.

Список використаної літератури:

1. Вірна Ж.П. Інтернальність та індивідуальний стиль саморегуляції в професійному становленні психолога / Ж.П. Вірна // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2003. – №1. – С. 192–202.
2. Конопкин О.А. Общая способность к саморегуляции как фактор субъектного развития / О.А. Конопкин // Вопросы психологии. – 2004. – № 2. – С. 128–135.
3. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості / Г.С. Костюк. – К., 1989. – 608 с.